

Obsah

ÚVOD

ZOH v Squaw Valley, Harlem Globetrotters a neter prezidenta Novotného
(Slavomír Michálek)

11

I. LETOPISY, ANÁLY

SPORY, LESKY, POKLESKY A ŠKANDÁLY, ŽIVOT, ZDRAVIE, CHOROBY

Svätcí na Kyjevskej Rusi

Obraz bojovníkov Krista v ruských letopisoch
(Marek Druga)

17

Tajomní nežidia, čo prijali židovskú vieru

Ako sa Chazari dostali k judaizmu?
(Dušan Zupka)

27

Od dobývania k spravodlivej vojne

Vojna a propaganda v kronikách raného a vrcholného stredoveku
(Marek Druga)

35

Uhorské cesty na východ

Vojnové výpravy Arpádovcov na Rusi optikou ruských letopiscov
(Marek Druga)

47

Mohol sa Matej Korvín stať rímsko-nemeckým cisárom?

(Tomáš Homola)

58

„Predo mnou je oheň a za mnou voda“

Strastiplná cesta bardejovského vyslanca do Ríma na prelome rokov 1494 a 1495
(Miriam Hlavačková)

69

(Ne)mrävy na kráľovskom dvore

Životný štýl na dvoroch uhorských Jagelovcov
(Daniela Dvořáková)

79

Poklesky a zločiny mestanov

Zo súdnych zápisníc našich miest v 16. storočí
(Blanka Szeghyová)

88

Anarchia medzi pánnimi z Michaloviec na panstve Vinné

(Tomáš Janura)

98

Otrava alebo smrť v dôsledku infekcie?

Bianca Cappello a florentskí Mediciovci
(Martin Štefánik)

112

Theatrum tragicum

(Viliam Čičaj)

127

Moc a zvádzanie

Výnimočná dvorská kariéra Márie Anny Pálffyovej
(Anna Fundáriková)

142

Život za múrmi špitála

Obyvatelia Széchényi-Kollonichovho špitála v Bratislave v 18. storočí
(Ingrid Kušníráková)

156

II. NAŠE DLHÉ 19. STOROČIE

ZO ŽIVOTA MUŽOV I ŽIEN, KORUPCIA, BANKROTY I VYDIERANIA

Sina – tri generácie obchodníkov, bankárov a mecenášov

(Peter Šoltés)

171

„Tyranskí manželia“, „jazyčné manželky“ a „hundrajúce svokry“
Rodinné konflikty v slovenskej luteránskej komunite v polovici 19. storočia
očami farára v Nadlaku
(József Demmel)
182

Čo ste (ne)vedeli o Štefanovi Baničovi
(Michal Ďurčo)
193

„Nariekanie, nadávanie a kliatba“
Sanácia Košickej sporiteľne v roku 1907
(Štefan Gaučík)
204

Olympijský príbeh jedného muža
Zážitky Jiřího Gutha z cesty a Hier III. olympiády v Amerike
(Barbora Mlynáková)
217

O tom, ako prešibaný učiteľ zo Štrby zapríčinil, že Bencúr Matej z Jasenovej do sveta neodšiel, ale školské dietky múdrosti ľudskej priúčal
(Peter Macho)
226

III. DVE VELKÉ VOJNY A ŽIVOT MEDZI NIMI POLITIKA, KULTÚRA A EKONOMIKA, DIPLOMACIA, OSOBNOSTI A NEPOKOJNÝ SVET

Na krásnom modrom Dunaji...
Rakúnska židovská emigrácia do ČSR v medzivojniovom období
(Zuzana Poláčková)
235

Cesta aristokrata k pravicovému extrémizmu
Profil grófa Fidéla Pálffyho
(Štefan Gaučík)
245

Dcéra Kysučana ohúrila svet
Hollywoodska hviezda Pola Negri
(Veronika Pauková)
256

Nech žije Československá republika!
Oslavy 10. výročia vzniku Československej republiky na Slovensku
(Linda Osyková)
269

Masový vrah s univerzitným diplomom
Kariéra Otta Ohlendorfa
(Michal Schvarc)
280

Umenie, karikatúra, gýč v predvolebnej kampani
Vizuálna agitácia pred parlamentnými voľbami na Slovensku
v medzivojnovom období
(Linda Osyková)
292

V Matici to nemali ľahké
Národnostné minority v MS v rokoch 1918 – 1945
(Lukáš Krajčír)
310

Posledné varovanie zúfalého muža Štefana Luxa
(Jakub Drábik)
322

Bojovník za nezávislosť Indie zavítal v roku 1938 aj do Bratislavu
Aký bol vzťah Džaváharlála Néhrúa k Československu?
(Veronika Pauková)
331

„Štvát se musí!“
Zločiny a tresty radikála Tausika
(Juraj Benko)
341

Bizarné kriminálne prípady, alebo všedná práca vyšetrovateľov
Kriminalita na Slovensku v rokoch 1918 – 1945
(Miroslav Sabol)
354

Matičiar proti matičiarovi
Funkcionári, zamestnanci a členovia MS v protifašistickom
a protiľudáckom odboji
(Lukáš Krajčír)
369

**Úmrtnosť dojčiat na Slovensku v medzivojnovom období
a zakladanie detských poradní**
(Anna Falisová)
383

Elektrifikácia s národnostnými problémami
„...Jest dôležité, aby ústredná elektrická deska zapínači byla v Praze, aby...bylo lze
vypojiť i řeďentisti, revoltujúci proti státní správě...“
(Ludovít Hallon)
392

Zlaté ozubené koleso a výhodnosť spolupráce
Komu prekážali pragmatickí rotariáni?
(Elena Mannová)
402

IV. NA VLNÁCH STUDENEJ VOJNY
ČESKOSLOVENSKO A STUDENÝ SVET, VÝCHOD KONTRA ZÁPAD –
ZÁPAD KONTRA VÝCHOD

Povojnový svet a Československo v ňom
(Slavomír Michálek)
415

Pozadie československého odmietnutia Marshallovho plánu
(Slavomír Michálek)
428

Spor o oceľovú valcovňu v rokoch 1951 – 1954
(Slavomír Michálek)
440

Ako si Československo privlastnilo majetok IBM
(Slavomír Michálek)
455

Limity bipolárneho sveta v 50. rokoch 20. storočia
(Slavomír Michálek)
465

Horúce leto 1953 v obci Kelča
Odpor proti kolektivizácii vidieka v Prešovskom kraji
(Martina Fiamová)
478

Európski pešiaci Kremla (Slavomír Michálek)	488
Kennan a Kissinger, dve šedé eminencie Washingtonu (Slavomír Michálek)	498
O počiatkoch budovania občianskej angažovanosti na Slovensku Zo sťažností občanov zaslaných na národné výbory v Bratislave a okolí v 60. rokoch (Barbora Buzássyová)	510
Milan Hodža vs. Henry A. Kissinger Prípad súdnej žaloby Franka Vaceka z roku 1975 (Slavomír Michálek)	521
Mečiar, Klaus a Československo Ako sa vyznať v spomienkach hlavných protagonistov 30 rokov po rozpade Československa (Agáta Šústová Drelová)	532
 NAMIESTO ZÁVERU	
Nevracajme sa do stredoveku! Pokroky v liečbe rakoviny prsníka (Žofia Lysá)	548
 VÝBER POUŽITEJ LITERATÚRY	
	561